

รูปแบบความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี*

A MODEL OF WELL-BEING HOUSEHOLDS IN URBANIZED COMMUNITIES,
UDON THANI PROVINCE

ธัญญารัตน์ เลิศภูมิปัญญา*, กฤตติกา แสนโกชน์, บุษกร สุขแสน

Thanyarat Lertpoompanya*, Krittikar Sanposh, Bussagorn Suksan

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี ประเทศไทย

Graduate School, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: thanyaratlert2@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อของความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพของความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปภาพรวม ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วยทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้ 1.1) ด้านสุขภาพอนามัย 1.2) ด้านความรู้ 1.3) ด้านชีวิตการทำงาน 1.4) ด้านรายได้และการกระจายรายได้ 1.5) ด้านชีวิตครอบครัว 1.6) ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และ 1.7) ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ และ 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต ลำดับที่ 2 ด้านชีวิตครอบครัว ลำดับที่ 3 ด้านชีวิตการทำงาน ลำดับที่ 4 ด้านความรู้ ลำดับที่ 5 ด้านสุขภาพอนามัย ลำดับที่ 6 ด้านรายได้และการกระจายรายได้ และลำดับที่ 7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ

คำสำคัญ: รูปแบบ, ความอยู่ดีมีสุข, ครัวเรือน, ชุมชนกลายเป็นเมือง

Abstract

The purposes of this research to study the well-being and the factors that influence the well-being of households in urbanized communities, Udon Thani Province. This research was conducted in 2 phases as follows: phases 1: Study the well-being of households in urbanized communities, Udon Thani Province. Using qualitative research methods, key informants Including 15 people. The research instrument used was a semi-structured interview. Data was analyzed by content analysis and general summary. Phase 2: Study the factors that influence the well-being of households in urbanized communities, Udon Thani Province. This was quantitative research. The sample group was 351 household. The research instrument used was a questionnaire. Data was analyzed by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results found that: 1) Results of the study on the well-being of households in urbanized communities, Udon Thani Province It was found that 7 dimensions: 1.1) Health and hygiene, 1.2) Knowledge, 1.3) Work life, 1.4) Income and income distribution, 1.5) Family life, 1.6) Environmental aspects of living and 1.7) Good government management. and 2) Results of the study on factors influencing the well-being of households in urbanized communities, Udon Thani Province It was found that overall, they were at a high level, ranking 1st in terms of living environment, 2nd in terms of family life, 3rd in terms of working life, 4th in terms of knowledge, 5th in terms of health and hygiene, 6th in terms of income and income distribution, and 7th in terms of good government management.

Keywords: The Model, The Well-Being, Households, Urbanized Communities

บทนำ

ความอยู่ดีมีสุข (Well-being) ของประชาชนเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพชีวิตในมิติที่หลากหลาย ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในชุมชนที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นเมือง ความอยู่ดีมีสุขของประชากรมักได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและวิถีชีวิต เช่น การปรับตัวต่อการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมเมืองที่แออัด การเข้าถึงบริการพื้นฐานที่อาจไม่เท่าเทียมกัน และความสัมพันธ์ในชุมชนที่ลดลง องค์ประกอบในมิติของความอยู่ดีมีสุขของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่มีข้อมูลที่แสดงไว้ว่าองค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกายที่มีความแข็งแรงและการเข้าถึงบริการ 2) ด้านจิต คือ มีจิตใจดีและมีความสุข 3) ด้านปัญญา คือ มีสติปัญญาที่มีความฉลาดรู้เท่าทัน และ 4) ด้านสังคม ความเสมอภาคเป็นธรรม (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2561) ดังนั้น องค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ในบริบทของสังคมไทยการกล่าวถึงเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขยังต้องเผชิญกับอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะรัฐบาลทุก ๆ รัฐบาลจากอดีตจนถึงปัจจุบันพยายามที่จะกระจายความอยู่ดีมีสุขไปยังประชาชนทั่วทั้งประเทศผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอันหมายถึง “ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน” รัฐบาลมีความพยายาม ที่จะพัฒนาความ

อยู่ดีมีสุขของคนไทย ให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศในยุโรป และพยายามสร้างเครื่องมือชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ให้ครอบคลุมทุก ๆ มิติ แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ก็ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่จุดนั้นได้และยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุข รวมไปถึงการมองความอยู่ดีมีสุขที่ละเอียดต่อมิติต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ เช่น มิติใหม่ ๆ ที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ดังนั้น เรามักจะ พบว่า หลาย ๆ แห่งก็มีความพยายามที่จะพัฒนาเพื่อหาเครื่องมือชี้วัดความอยู่ดีมีสุขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันและครอบคลุมกับการเปลี่ยนแปลง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2564)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีศักยภาพในการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อความต้องการในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ จุดแข็งหลักของจังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานีตั้งอยู่ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ลาว เวียดนาม และจีนตอนใต้ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม เช่น สนามบินนานาชาติอุดรธานี และโครงการรถไฟทางคู่ที่เชื่อมโยงกับโครงข่ายโลจิสติกส์ระดับภูมิภาค ช่วยส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน ศูนย์กลางการค้าชายแดนและธุรกิจค้าส่ง - ค้าปลีก ในภาคอีสานตอนบน มีศูนย์กระจายสินค้าและตลาดการค้าที่รองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการพัฒนาสนามบินนานาชาติอุดรธานี ช่วยเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักลงทุน มีระบบคมนาคมทั้งทางอากาศ ทางถนน และทางราง โดยเฉพาะการพัฒนาโครงการรถไฟทางคู่และโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย - จีน และมีระบบสาธารณสุขโปโกที่พร้อมรองรับการพัฒนาเมืองและพื้นที่อุตสาหกรรม (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนชนบทสู่ชุมชนเมืองถือเป็นกระบวนการสำคัญที่สะท้อนถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ โดยจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงนี้นำไปสู่การพัฒนาทางกายภาพ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังสร้างผลกระทบในหลายมิติ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความเปราะบางของกลุ่มประชากรบางกลุ่ม และปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขให้แก่ชุมชนได้เกิดการพัฒนาชุมชนหรือยกระดับความอยู่ดีมีสุขชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนในชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของชุมชน และเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและอยู่ดีมีสุข จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informant) คือ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองโนนสูง - น้ำคำ ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 คน
2. หัวหน้าครัวเรือน คือ สมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองโนนสูง - น้ำคำ ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการกำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ (Subtopic) จากนั้นนำประเด็นดังกล่าวมาพัฒนาเป็นข้อสัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามครอบคลุมทุกมิติตามวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือในการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือดังกล่าวไปทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์รายบุคคลกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกับชุมชน ผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อให้ชุมชน ผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกิดความเข้าใจ
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informant) คือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาล เจ้าบ้าน ครู พระสงฆ์ อาสาสมัคร สาธารณสุข ปัญญาชน ปราชญ์ชาวบ้าน ประธานองค์กรชุมชน โดยในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของชุมชนมาประกอบด้วย
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าครัวเรือน

ทั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้และหัวหน้าครัวเรือน ผู้วิจัยจะทำการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมไปพร้อม ๆ กัน และในการเก็บรวบรวมข้อมูลของทั้งสองกลุ่มจะกระทำไปเรื่อย ๆ จนข้อมูลเกิดความอิ่มตัว

อนึ่ง หากผู้วิจัย พบว่า มีข้อมูลขัดแย้งและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Method) (สุภางค์ จันทวานิช, 2546) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความตรงเชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตที่กระทำกับผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่มาทำการ

แยกแยะและจัดหมวดหมู่ข้อมูล รวมถึงทำการเปรียบเทียบหาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล จากนั้นจะทำการประมวลและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครัวเรือนในหมู่บ้านที่มีเขตตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 3,762 ครัวเรือน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นตำบลโนนสูง, 2559) คำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ได้จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนที่เป็นชุมชนใกล้เมือง
2. ลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง ชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนมีลักษณะเป็นกลุ่มประชาชน รู้จักกันและสะดวกในการทำกิจกรรมร่วมกัน

3. ประชาชนมีความเข้มแข็ง มีความกระตือรือร้นในการพัฒนา

การสุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบพหุวิธีหรือแบบผสม (Multi-stage Random Sampling) เพราะมีหน่วยประชากรที่ศึกษามีขอบเขตที่กว้างมาก จึงเป็นเหตุผลที่ต้องใช้วิธีการสุ่มแบบมีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) มีขั้นตอนการสุ่ม ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง คือ เขตตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ขั้นที่ 2 สุ่มชุมชน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาชุมชนตัวอย่างในเขตตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 14 ชุมชน

ขั้นที่ 3 สุ่มครอบครัว ใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยการสังเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ (ระยะที่ 1) ซึ่งได้สภาพความอยู่ดีมีสุขจากทัศนะของชาวบ้าน โดยผู้วิจัยนำมาจัดประเภท แยกแยะกลุ่มองค์ประกอบปัจจัยความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือน แล้วพัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ลักษณะ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rate Scale) 5 ระดับตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท ในการวัดระดับความคิดเห็นซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า พิจารณาจากระดับค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยตนเอง โดยการประสานให้ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ออกหนังสือในการขออนุญาตเก็บข้อมูลและจะติดต่อประสานงานเพื่อนัดวันและเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามและดำเนินการกับหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS ซึ่งสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำเสนอประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน พบว่า ความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี 7 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านสุขภาพอนามัย มีการส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีสวนสาธารณะ สนามกีฬา หรือพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการออกกำลังกาย เช่น ลู่วิ่ง สนามเด็กเล่น หรือเส้นทางจักรยาน ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ประชากรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมกิจกรรมชุมชน เช่น งานวิ่งมาราธอน การเดินแอโรบิกในสวนสาธารณะ หรือคลาสออกกำลังกายที่เข้าถึงง่าย มีส่วนช่วยส่งเสริมการดูแลสุขภาพของประชาชน การได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี การเข้าถึงบริการสุขภาพ มีโรงพยาบาล คลินิก หรือศูนย์ตรวจสุขภาพที่เพียงพอ ช่วยให้ประชาชนได้รับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ มีการรณรงค์ส่งเสริมสุขภาพ และการสร้างความตระหนัก เช่น การให้บริการตรวจสุขภาพฟรีในชุมชน หรือการใช้ระบบดิจิทัลเพื่อนัดหมายและบันทึกสุขภาพ ช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสุขภาพ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การเข้าถึงอาหารที่ดี ได้แก่ เป็นเมืองที่มีตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านอาหารที่นำเสนออาหารสดใหม่และมีคุณค่าทางโภชนาการ ช่วยให้ประชาชนมีตัวเลือกอาหารเพื่อสุขภาพ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาหารที่ดี การให้ข้อมูลบนฉลากอาหาร หรือการให้คำแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการ ความรู้และ

ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเอง การจัดโครงการฝึกอบรม การสัมมนา และการให้ข้อมูลสุขภาพผ่านสื่อออนไลน์หรือออฟไลน์ ช่วยเพิ่มความเข้าใจของประชาชนในการป้องกันและดูแลสุขภาพ

1.2 ด้านความรู้ ชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมหรือการอบรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา ที่พัฒนาทักษะด้านการคิดและการวางแผน ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความสามารถของประชากรในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การเข้าถึงการศึกษาและข้อมูล ได้แก่ การมีศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน หรือแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม การพัฒนาทักษะแห่งอนาคต เมืองที่สนับสนุนการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เช่น ทักษะดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ช่วยให้ประชาชนพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคใหม่ การพัฒนาเมืองที่สนับสนุนความหลากหลายและยอมรับความแตกต่าง เช่น การรวมตัวของคนจากหลายวัฒนธรรมหรือการสร้างพื้นที่ที่ส่งเสริมความร่วมมือ การใช้ความรู้และประสบการณ์ในการพึ่งพาตนเองและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น การบริหารจัดการเวลา การวางแผนทางการเงิน หรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ เช่น การฝึกอาชีพ การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในชุมชน เมืองที่สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ และกระตุ้นให้ประชาชนฝึกฝนการคิด หรือการเรียนรู้ร่วมกัน การฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะของผู้นำในชุมชนเพื่อให้สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในระดับที่ซับซ้อนได้ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเมือง สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อสร้างทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผลกระทบโดยรวมเมื่อชุมชนมีการพัฒนาด้านความรู้ที่ครบถ้วนและมีทรัพยากรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ประชาชนจะสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพในระดับบุคคลและส่วนรวม เมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้จะสามารถเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในระยะยาว

1.3 ด้านชีวิตการทำงาน การพัฒนาชีวิตการทำงานของประชาชนในชุมชนเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับชุมชนให้กลายเป็นเมือง โดยปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและที่ยั่งยืนในสังคม ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันบทบาทที่เหมาะสม ได้ทำงานที่ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของบุคคลช่วยเพิ่มความสุขในการทำงาน งานที่ให้ความรู้สึกถึงคุณค่าและความสำเร็จช่วยสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง การมีรายได้ที่สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและดูแลครอบครัว ช่วยลดความกังวลด้านการเงิน การมีสวัสดิการ เช่น ค่ารักษาพยาบาลหรือเงินออมเพื่อการเกษียณ ช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว มีการสนับสนุนในการฝึกอบรมหรือการสนับสนุนการเรียนรู้เพิ่มเติม ช่วยให้แรงงานสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม โอกาสในการพัฒนาทักษะช่วยเพิ่มโอกาสเลื่อนตำแหน่งหรือขยายขอบเขตการทำงาน งานที่ช่วยส่งเสริมความมั่นคงทั้งด้านจิตใจและสุขภาพช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิต การทำงานที่สามารถตอบสนองเป้าหมายในชีวิตหรือสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม การบริหารงานที่เน้นความโปร่งใสและการปฏิบัติอย่างเสมอภาคช่วยสร้างความเชื่อมั่นในองค์กร การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ และลดความเหลื่อมล้ำในสถานที่ทำงาน การให้สิทธิ์ลางานสำหรับดูแลครอบครัวหรือการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ผลกระทบโดยรวม การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ตอบสนองความต้องการเหล่านี้

ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของแรงงาน และยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเมืองในการเติบโตอย่างยั่งยืน เมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้จะสามารถดึงดูดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและสร้างความมั่นคงในระยะยาว

1.4 ด้านรายได้และการกระจายรายได้ การมีรายได้ที่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐาน เช่น อาหารที่อยู่อาศัย และการศึกษาช่วยลดความกังวลและเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประชากร การสนับสนุนงานที่มีค่าตอบแทนเหมาะสมและสร้างมูลค่าเพิ่มในท้องถิ่น การกำหนดนโยบายที่ช่วยให้กลุ่มประชากรรายได้น้อยได้รับการสนับสนุน เช่น การให้เงินอุดหนุน การเข้าถึงบริการสาธารณะ และการฝึกอาชีพ เมืองที่มีการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรมจะช่วยสร้างสมดุลในชุมชนและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนทางการเงิน เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือทุนเพื่อเริ่มต้นธุรกิจ ช่วยให้ประชาชนสามารถพัฒนาอาชีพและขยายกิจการได้ การดึงดูดการลงทุนจากภาครัฐและเอกชนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างงานในท้องถิ่น การสนับสนุนอาชีพเสริม เช่น การเกษตรแบบยั่งยืน การผลิตสินค้าท้องถิ่น หรือธุรกิจครอบครัว ช่วยลดความยากจน รายได้ที่เพิ่มขึ้นช่วยให้ครอบครัวสามารถเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และโอกาสพัฒนาตนเองได้มากขึ้น การพัฒนาถนน การคมนาคม การจัดหาน้ำสะอาด และพลังงานไฟฟ้าส่งเสริมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต การส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนเล็ก ๆ ช่วยให้เกิดการเติบโตอย่างทั่วถึง การสนับสนุนการออม การลงทุน และการประกันภัยช่วยให้ประชาชนมีความมั่นคงในระยะยาว การให้ความรู้ด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลช่วยให้ประชาชนมีความพร้อมต่อการรับมือกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ รายได้ที่เพียงพอช่วยให้ประชาชนสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานในชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น การใช้จ่ายที่เหมาะสมช่วยให้ครัวเรือนมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ผลกระทบโดยรวม การจัดการด้านรายได้และการกระจายรายได้ที่เหมาะสมส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในชุมชน ชุมชนหรือเมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้จะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและพัฒนาสู่เมืองที่เข้มแข็งและมีศักยภาพในระยะยาว

1.5 ด้านชีวิตครอบครัว การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับในครอบครัว ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกปลอดภัยและมีความสุข การมีกิจกรรมครอบครัว เช่น การรับประทานอาหารร่วมกันหรือการพักผ่อนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ การแบ่งปันหน้าที่ เช่น การทำงานบ้าน การดูแลลูก หรือการจัดการทรัพยากรในครอบครัว ช่วยลดความกดดันในสมาชิกแต่ละคน การเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปรับตัวต่อบทบาทที่เปลี่ยนแปลง การเปิดใจพูดคุยในครอบครัวช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความเข้าใจ ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมักเกิดจากการไว้วางใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การมีรายได้ที่เพียงพอและการวางแผนทางการเงินช่วยให้ครอบครัวสามารถรับมือกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การดูแลสุขภาพและการบริหารจัดการเวลาเพื่อความสมดุลของชีวิตครอบครัว การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล และการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดภาระของครอบครัว การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว เช่น การอบรมพ่อแม่ การให้คำปรึกษาครอบครัว ผลกระทบโดยรวม ชีวิตครอบครัวที่มั่นคงและมีคุณภาพส่งผลโดยตรงต่อความสุขและความมั่นคงของชุมชน เมืองที่ส่งเสริมปัจจัยเหล่านี้จะสามารถสร้างสังคมที่เข้มแข็งและสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

1.6 ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต การมีบ้านหรือที่พักที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตช่วยลดความกังวลและสร้างความมั่นคงให้ครอบครัว โครงการที่อยู่อาศัยราคาประหยัดและเข้าถึงง่ายช่วย

ตอบสนองความต้องการของประชากรในทุกกลุ่ม การมีส่วนร่วมสาธารณะหรือพื้นที่ออกกำลังกายช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและใจ การลดเสียงรบกวน มลพิษทางอากาศ และขยะในพื้นที่ช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น การมีไฟฟ้า น้ำประปาที่สะอาด การเก็บขยะ และบริการพื้นฐานอื่น ๆ อย่างเพียงพอช่วยให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบาย ชุมชนที่สามารถเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ง่ายย่อมส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคม การมีระบบรักษาความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าถึงง่าย ช่วยลดความเสี่ยงต่ออาชญากรรม การออกแบบพื้นที่ให้ลดจุดเสี่ยงและเพิ่มแสงสว่างในที่สาธารณะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้ประชาชน การใช้น้ำ ดิน และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างยั่งยืนช่วยสนับสนุนการเกษตรและอาชีพในท้องถิ่น การรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อมช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการอยู่อาศัยและการทำงาน ระบบการแยกขยะ การรีไซเคิล และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีช่วยลดปัญหามลพิษ การดูแลน้ำเสียและคุณภาพอากาศในพื้นที่ช่วยสร้างชุมชนที่น่าอยู่และปลอดภัย การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมช่วยสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ผลกระทบโดยรวมชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดีจะช่วยสร้างความสุข ความปลอดภัย และสุขภาพที่ดีให้แก่ประชาชน อีกทั้งยังส่งเสริมความยั่งยืนของชุมชนและความพร้อมในการพัฒนาสู่เมืองที่มีศักยภาพในอนาคต

1.7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนสู่ความเป็นเมืองที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการสร้างเชื่อมั่น ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา ปัจจัยสำคัญประกอบด้วย ภาครัฐที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำรงชีวิต การแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเองจะสร้างความไว้วางใจและความพึงพอใจ การบริหารงานที่โปร่งใสและไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับรัฐ การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การจัดเวทีประชุมหรือฟอรัมสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน การดูแลประชาชนอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ หรือสถานะทางเศรษฐกิจ การให้โอกาสเท่าเทียมในการใช้บริการของรัฐ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล และการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ การเปิดเผยข้อมูลและการให้คำชี้แจงที่ชัดเจนช่วยสร้างความไว้วางใจในภาครัฐ การให้ความสำคัญกับข้อร้องเรียนของประชาชนและการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังช่วยสร้างความเชื่อมั่นในภาครัฐ ภาครัฐควรแจ้งข่าวสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน การเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัลช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน การจัดการปัญหาและการพัฒนาที่มุ่งเน้นความต้องการและความสุขของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ผลกระทบโดยรวมการบริหารจัดการที่ดีของรัฐไม่เพียงส่งเสริมการพัฒนาชุมชนให้เป็นเมืองที่ยั่งยืน แต่ยังสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาครัฐและประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 351 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.27 มีอายุ ตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 43.20 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 81.87 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 77.61

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวม

ข้อ	ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน	ระดับความเห็นด้วย			ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1	ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต	4.37	0.77	มาก	1
2	ด้านชีวิตครอบครัว	4.25	0.77	มาก	2
3	ด้านชีวิตการทำงาน	4.24	0.83	มาก	3
4	ด้านความรู้	4.20	1.17	มาก	4
5	ด้านสุขภาพอนามัย	4.17	0.86	มาก	5
6	ด้านรายได้และการกระจายรายได้	4.13	0.91	มาก	6
7	ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ	3.97	0.86	มาก	7
รวม		4.19	0.88	มาก	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.77) ลำดับที่ 2 ด้านชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) ลำดับที่ 3 ด้านชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.83) ลำดับที่ 4 ด้านความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 1.17) ลำดับที่ 5 ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.86) ลำดับที่ 6 ด้านรายได้และการกระจายรายได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.91) และลำดับที่ 7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมืองมีความอยู่ดีมีสุขด้วยกัน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต มีบ้านหรือที่พักที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตช่วยลดความกังวลและสร้างความมั่นคงให้ครอบครัว โครงการที่อยู่อาศัยราคาประหยัดและเข้าถึงง่ายช่วยตอบสนองความต้องการของประชากรในทุกกลุ่ม การมีส่วนร่วมสาธารณะหรือพื้นที่ออกกำลังกายช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและใจ การลดเสียงรบกวน มลพิษทางอากาศ และขยะในพื้นที่ช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น การมีไฟฟ้า น้ำประปาที่สะอาด การเก็บขยะ และบริการพื้นฐานอื่น ๆ อย่างเพียงพอช่วยให้การดำรงชีวิตมีความสะดวกสบาย ชุมชนที่สามารถเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ง่ายย่อมส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคม การมีระบบรักษาความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าถึงง่าย ช่วยลดความเสี่ยงต่ออาชญากรรม

2. ด้านชีวิตครอบครัว มีการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนความรัก ความเข้าใจ และการยอมรับในครอบครัว ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกปลอดภัยและมีความสุข การมีกิจกรรมครอบครัว เช่น การรับประทานอาหารร่วมกัน

หรือการพักผ่อนช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ การแบ่งปันหน้าที่ เช่น การทำงานบ้าน การดูแลลูก หรือการจัดการทรัพยากรในครอบครัว ช่วยลดความกดดันในสมาชิกแต่ละคน

3. ด้านชีวิตการทำงาน ภาครัฐมีการสนับสนุนในการฝึกอบรมหรือการสนับสนุนการเรียนรู้เพิ่มเติมช่วยให้แรงงานสามารถปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรม โอกาสในการพัฒนาทักษะช่วยเพิ่มโอกาสเลื่อนตำแหน่งหรือขยายขอบเขตการทำงาน การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและลดความเหลื่อมล้ำในสถานที่ทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา ธนานุภาพพันธ์ุ และชุตาวพร สอนภักดี เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการจ้างงาน ความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน และความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขแตกต่างกัน (อังคณา ธนานุภาพพันธ์ุ และชุตาวพร สอนภักดี, 2565)

4. ด้านความรู้ ชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมหรือการอบรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา ที่พัฒนาทักษะด้านการคิดและการวางแผน ซึ่งจะช่วยให้ความสามารถของประชากรในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การเข้าถึงการศึกษาและข้อมูล ได้แก่ การมีศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน หรือแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม การพัฒนาทักษะแห่งอนาคต เมืองที่สนับสนุนการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เช่น ทักษะดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

5. ด้านสุขภาพอนามัย ภาครัฐมีการส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีสวนสาธารณะ สนามกีฬา หรือพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการออกกำลังกาย เช่น ลู่วิ่ง สนามเด็กเล่น หรือเส้นทางจักรยาน ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ประชากรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ เรื่อง การพัฒนาแบบวัดความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพ เป็นองค์ประกอบหลักของครอบครัวอยู่ดีมีสุข (รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ, 2563)

6. ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ชุมชนมีรายได้ที่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐาน เช่น อาหาร ที่อยู่ อาศัย และการศึกษาช่วยลดความกังวลและเพิ่มความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประชากร การสนับสนุนงานที่มีค่าตอบแทนเหมาะสมและสร้างมูลค่าเพิ่มในท้องถิ่น การกำหนดนโยบายที่ช่วยให้กลุ่มประชากรรายได้น้อยได้รับการสนับสนุน เช่น การให้เงินอุดหนุน การเข้าถึงบริการสาธารณะ และการฝึกอาชีพ เมืองที่มีการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรมจะช่วยสร้างสมดุลในชุมชนและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนทางการเงิน เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือทุนเพื่อเริ่มต้นธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัลรัตน์ ไหมรัตน์ไชยชาญ และอาแว มะแส เรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของแม่เลี้ยงเดี่ยวในชุมชนแออัดเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความอยู่ดีมีสุขจะต้องมีทรัพย์สินเงินทองสำหรับการใช้สนองความต้องการในการดำรงชีพและเก็บออม (ธวัลรัตน์ ไหมรัตน์ไชยชาญ และอาแว มะแส, 2565)

7. ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ ภาครัฐที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการดำรงชีวิต การแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตนเองจะสร้างความไว้วางใจและความพึงพอใจ การบริหารงานที่โปร่งใสและไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับรัฐ การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การจัดเวทีประชุมหรือฟอรัมสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน

การดูแลประชาชนอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ หรือสถานะทางเศรษฐกิจ การให้โอกาสเท่าเทียมในการใช้บริการของรัฐ เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล และการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาสร้างเป็นโมเดลรูปแบบความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานีได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลรูปแบบความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี

องค์ความรู้ใหม่ของโมเดลรูปแบบความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความรู้ 3) ด้านชีวิตการทำงาน 4) ด้านรายได้และการกระจายรายได้ 5) ด้านชีวิตครอบครัว 6) ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และ 7) ด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง รูปแบบความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนประชาชนชุมชนกลายเป็นเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและพัฒนาในด้านที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต โดยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างยั่งยืนผ่านการให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่อง การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมกิจกรรมทางกายและกิจกรรมเชิงสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายกลางแจ้งในพื้นที่สีเขียว โดยการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ส่วนข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยผู้วิจัยเสนอแนะให้พัฒนาการวิจัยเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนชุมชนกลายเป็นเมืองที่ครอบคลุมทั้ง ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านรายได้ และการกระจายรายได้ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต และด้านการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2565). ประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก่อนจัดทำร่างผังเมืองรวม ครั้งที่ 3 ผังเมืองรวมเมืองอุดรธานี. เรียกใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2566 จาก <https://pvnweb.dpt.go.th/udonthani/th/general-press-release/12450>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2564). รายงานประจำปี 2564 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2565 จาก http://164.115.46.29/media/details?media_group_code=10&media_type_id=30&media_id=4851
- ธวัชรรัตน์ ไหมรัตน์ไชยชาญ และอาแว มะแส. (2565). ความอยู่ดีมีสุขของแม่เลี้ยงเดี่ยวในชุมชนแออัด เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 14(27), 49-61.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). ประชากรและสังคม 2561. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรสังคม.
- รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ. (2563). การพัฒนาแบบวัดความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการดูแลสุขภาพ เป็นองค์ประกอบหลักของครอบครัวอยู่ดีมีสุข. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(1), 26-37.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). การพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของสังคมไทย. เรียกใช้เมื่อ 2 สิงหาคม 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=9533&filename=evaluate_happiness

- สำนักทะเบียนท้องถิ่นตำบลโนนสูง. (2559). ตารางข้อมูลพื้นฐานจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2564 จาก https://www.noonsung.go.th/view_file.php?id=169
- สุภางค์ จันทวานิช. (2546). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา ธนานุภาพพันธุ์ และชุตานพร สอนภักดี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขของพนักงานในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 9(2), 184-200.